

Brabantlaan 1
 Postbus 90151
 5200 MC 's-Hertogenbosch
 Telefoon (073) 681 28 12
 Fax (073) 614 11 15
 info@brabant.nl
 www.brabant.nl
 IBAN NL86INGB0674560043

Aan de raden van de gemeenten
 en besturen van gemeenschappelijke regelingen
 in Noord-Brabant

RAAD / CIE
 dd nr

Gem. STEENBERGEN		Kopie aan: JFBZ 1/2/14	
30 APR 2014		GF	
Ordfi		Vertrouwelijk	

Onderwerp

Gemeenschappelijk Financieel Toezichtkader 'Kwestie van evenwicht!'

Datum

22 april 2014

Ons kenmerk

3562613

Uw kenmerk

Geachte heer, mevrouw,

Op 22 april 2014 hebben wij het nieuwe gemeenschappelijk toezichtkader (GTK) 'Kwestie van evenwicht!' vastgesteld. Met ingang van het begrotingsjaar 2015 geldt voor alle Brabantse gemeenten en gemeenschappelijke regelingen dit nieuwe GTK. Via de volgende link www.brabant.nl/GTK2014 komt u op de webpagina financieel toezicht van de PNB-site en kunt u het nieuwe GTK raadplegen. In deze brief geven wij een nadere toelichting op het nieuwe GTK.

Voor wie dit nieuwe toezichtkader?

Dit kader is een gezamenlijk product van de toezichthouder provinciale financiën (de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties) en de 12 provinciale toezichthouders gemeentefinanciën (Gedeputeerde Staten). Hierin is de wijze vastgelegd waarop – zowel bij de provincies als bij de gemeenten en gemeenschappelijke regelingen – aan het financieel toezicht invulling wordt gegeven binnen het wettelijk kader. De in het GTK vastgelegde uitgangspunten zijn ter bevordering van de transparantie en consistentie voor met name de onder toezichtstaanden, maar ook voor de toezichthouders onderling en voor de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties als systeemverantwoordelijke voor de financiële verhoudingen in Nederland.

Waarom een nieuw toezichtkader?

Het vorige GTK dateerde van 2008. Sinds die tijd zijn de Gemeentewet en het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) aangepast, onder andere vanwege het nieuw toezicht criterium 'structureel en reëel begrotingsevenwicht'. In het nieuwe GTK zijn deze wijzigingen doorgevoerd.

Contactpersoon

T.C. Noordegraaf

Cluster

Eenheid Bestuurlijke
 Organisatie en Toezicht

Telefoon

(073) 680 83 50

Fax

Bijlage(n)

1

E-mail

TNoordegraaf@brabant.nl

Het provinciehuis is vanaf het centraal station bereikbaar met stadsbus, lijn 61 en 64, halte Provinciehuis, met de NS Zonetaxi en met de OV-fiets.

Belangrijkste verschillen GTK 2014 ten opzichte van 2008

Onderstaand treft u in het kort de belangrijkste verschillen aan tussen het nieuwe GTK van 2014 en het oude GTK uit 2008.

- Sinds 1 juli 2013 is in de Gemeentewet het begrip structureel en reëel begrotingsevenwicht opgenomen.
- Onderuitputting kapitaallasten kan geraamd worden.
- Voor alleen een tekort op de jaarrekening wordt geen preventief toezicht meer ingesteld.
- Preventief toezicht kan gedurende het jaar beëindigd worden.
- De voorwaarden voor inzet van de algemene reserve zijn in het nieuwe GTK uitvoeriger toegelicht.
- Een negatieve algemene reserve kan in maximaal 10 jaar weggewerkt worden.
- De ontheffingsmogelijkheden om de kasgeldlimiet te mogen overschrijden zijn in het nieuwe GTK uitvoeriger toegelicht.

Voor een uitvoerigere toelichting op de verschillen tussen het GTK uit 2014 en het GTK uit 2008 verwijzen wij u naar de bijlage 'Belangrijkste wijzigingen Gemeenschappelijk Toezichtkader 2014 ten opzichte van 2008'.

Wat kunt u verwachten van de toezichthouder?

U stelt als raad de begroting vast. Het is uw eigen verantwoordelijkheid om een sluitende begroting vast te stellen. Wanneer die eigen verantwoordelijkheid op een goede manier wordt ingevuld, kan het financieel toezicht sober en op afstand door ons uitgeoefend worden. Indien u naar ons oordeel de eigen verantwoordelijkheid niet goed invult, blijft een actieve rol van de provinciale toezichthouder noodzakelijk. Samengevat: dun waar het kan, stevig waar het moet.

Een niet sluitende begroting resulteert in de ultieme vorm van stevig financieel toezicht, namelijk het instellen van preventief toezicht. Voorafgaand aan het instellen van preventief toezicht zullen wij echter altijd met u in overleg treden. Ons doel van dit overleg is om tot een oplossing te komen, zodat het preventief toezicht achterwege kan blijven.

Het GTK geeft, samen met de Gemeentewet en het BBV, de ruimte aan waarbinnen het financieel toezicht zicht beweegt en wat u als 'toezichtgenieter' van ons kunt verwachten. Wij vertrouwen erop, dat met het aanbieden van het nieuwe toezichtkader een bijdrage wordt geleverd aan een goede toezichtrelatie met uw gemeente.

Tot slot

Voor nadere informatie kunt u contact opnemen met de contactpersoon die rechts op de eerste pagina van deze brief wordt genoemd. Verder vindt er op 8 oktober 2014 een bijeenkomst plaats voor nieuwe raadsleden. Op deze raadsledenbijeenkomst zal er ook een workshop gehouden worden, waarin onze visie en werkwijze van het (financieel) toezicht nader uiteen gezet zal worden.

Datum

22 april 2014

Ons kenmerk

3562613

Een kopie van deze brief hebben wij tevens gezonden aan het college van burgemeester en wethouders van uw gemeente.

Datum

22 april 2014

Ons kenmerk

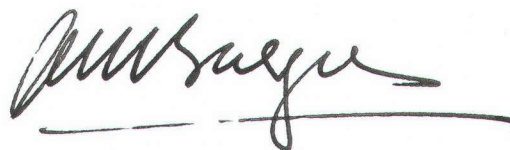
3562613

Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant,

Voorzitter,

A large, stylized handwritten signature in black ink, consisting of several loops and a long horizontal stroke at the end.

Secretaris,

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'M. Buey', with a long horizontal line underneath.

Belangrijkste wijzigingen Gemeenschappelijk Financieel Toezichtkader 2014 ten opzichte van 2008

De belangrijkste wijzigingen in het nieuwe Gemeenschappelijk Financieel Toezichtkader (GTK) uit 2014 ten opzichte van het oude GTK uit 2008 worden onderstaand weergegeven.

1. Begrotingsevenwicht

- 2008: In de Gemeentewet was opgenomen, dat de begroting in evenwicht diende te zijn. In de toelichting op de Gemeentewet werd uiteengezet dat met evenwicht een materieel evenwicht bedoeld werd. Materieel evenwicht hield in, dat structurele lasten gedekt werden met structurele baten. De begroting diende van een bepaalde kwaliteit te zijn. Met kwaliteit werd bedoeld het realiteitsgehalte en de volledigheid van de geraamde baten en lasten.
- 2014: In de Gemeentewet is sinds 1 juli 2013 het begrip structureel en reëel begrotingsevenwicht opgenomen. Door het opnemen in de Gemeentewet wordt nadrukkelijker benoemd, dat in de begroting structurele lasten gedekt dienen te worden door structurele baten. In het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) is nader verduidelijkt wat met de begrippen structureel en reëel evenwicht bedoeld wordt.

Toelichting

Het nieuwe GTK is aangepast aan de wijziging van de Gemeentewet. In de praktijk zit er nauwelijks of geen verschil tussen materieel begrotingsevenwicht en structureel en reëel begrotingsevenwicht.

2. Onderuitputting kapitaallasten

- 2008: Onderuitputting dient niet te worden geraamd, tenzij goed gemotiveerd.
- 2014: In het kader van reëel ramen behoeft in het eerste jaar niet de volle jaarlast van de nieuwe investeringen te worden opgenomen. Volstaan kan worden met het ramen van de lasten die daar naar verwachting in het jaar van de investering op de exploitatie zullen drukken. Het verschil tussen de volledige kapitaallasten en de geraamde kapitaallasten wordt aangemerkt als onderuitputting kapitaallasten. Deze onderuitputting levert slechts een eenmalig voordeel op.

Toelichting

Het niet (mogen) ramen van onderuitputting kapitaallasten kwam niet overeen met de praktijk. Ook het BBV bood de mogelijkheid om slechts die kapitaallasten te ramen die naar verwachting in het jaar van de investering op de exploitatie zullen drukken. Over het ramen van onderuitputting kapitaallasten waren door de gezamenlijke toezichthouders al afspraken gemaakt, die nu in het nieuwe GTK worden geformaliseerd.

3. Tekort op de jaarrekening

- 2008: Indien het rekeningsaldo naar het oordeel van de toezichthouder een tekort vertoont, kan dit voor de toezichthouder aanleiding zijn preventief toezicht in te stellen.

- 2014: Indien het saldo van de jaarrekening een tekort vertoont, kan dit invloed hebben op de beslissing van de toezichthouder om op basis van de begroting al dan niet preventief toezicht in te stellen.

Toelichting

Alleen een rekeningtekort biedt de toezichthouder geen mogelijkheid meer om preventief toezicht in te stellen. Deze mogelijkheid is vervallen bij de aanpassing van de Gemeentewet per 1 juli 2013. De jaarrekening geeft input voor de begroting of de ramingen in de begroting voldoende reël zijn. Ook geeft de jaarrekening inzicht of bepaalde baten en lasten structureel of incidenteel zijn. Het nieuwe GTK is aangepast aan de wijziging van de Gemeentewet.

4. Preventief toezicht

- 2008: Ingevolge artikel 203 Gemeentewet maken gedeputeerde staten voor aanvang van het begrotingsjaar aan de raad bekend of de gemeente onder preventief toezicht wordt gesteld.
- 2014: De werking van het preventieve toezicht is in beginsel voor het gehele begrotingsjaar van kracht. Er bestaat echter de mogelijkheid voor de toezichthouder om het preventieve toezicht gedurende het jaar te beëindigen. Indien de toezichthouder vindt dat het structurele en reële evenwicht is hersteld, bijvoorbeeld door aanvullende besluitvorming door de gemeente, dan kan de toezichthouder op dat moment het preventieve toezicht laten vervallen.

Toelichting

Preventief toezicht wordt nog steeds op basis van artikel 203 Gemeentewet voor aanvang van het begrotingsjaar aan de raad bekend gemaakt. Bij de aanpassing van de Gemeentewet per 1 juli 2013 bestaat de mogelijkheid, dat gedeputeerde staten het preventief toezicht gedurende het begrotingsjaar ingetrokken wordt. Bijvoorbeeld doordat de gemeente heeft besloten tot een concreet bezuinigingsplan.

5. Inzet algemene reserve

- 2008: Voetnoot 4: Onder voorwaarden is het toegestaan middelen uit de algemene reserve in te zetten ter verlichting van de exploitatie.
- 2014: Sommige gemeenten hebben de relatieve luxe van een goede vermogenspositie met daarbij een gunstig risicoprofiel. Voor deze gemeenten is het mogelijk om middelen uit de algemene reserve in te zetten ter verlichting van de exploitatie.

Toelichting

Feitelijk is er voor dit onderwerp niet veel veranderd ten opzichte van 2008. In het GTK was de toelichting, onder welke voorwaarden inzet van de algemene reserve mogelijk was, zeer beknopt opgenomen in de aangehaalde voetnoot. In het GTK van 2014 is uitgebreider aangegeven onder welke voorwaarden inzet van de algemene reserve mogelijk is.

6. Geen eigen vermogen (negatieve algemene reserve)

2008: -

2014: Wanneer de algemene reserve negatief wordt, moet de gemeente deze negatieve stand van de algemene reserve binnen de termijn van de meerjarenraming wegwerken. Is de negatieve stand ontstaan ten gevolge van verliezen grondexploitatie, dan kan de toezichthouder de gemeente toestemming geven dit tekort in maximaal 10 jaar te saneren. In deze situatie geldt het preventieve toezicht.

Toelichting

Vanwege de economische crisis hebben gemeenten vanaf 2009 verliezen op de grondexploitatie moeten nemen. Vanwege de conjunctuurgevoeligheid en de forse bedragen die daarmee gepaard gaan, is de redelijke termijn waarbinnen de negatieve algemene reserve weggewerkt kan worden verlengd naar maximaal 10 jaar. Deze maatregel is in 2010 van kracht geworden. Het nieuwe GTK is daar op aangepast.

7. Kasgeldlimiet wet fido

2008: Voor de kasgeldlimiet-kwartaalrapportage wordt inzending voor het einde van ieder kwartaal verlangd. Bij overschrijding van de kasgeldlimiet past de toezichthouder de bepalingen in artikel 4 van de Wet fido toe.

2014: Bij overschrijding van de kasgeldlimiet geldt een meldplicht aan de toezichthouder (uiterlijk) bij de derde overschrijding. Daarnaast geldt bij een overschrijding van drie kwartalen, dat een plan van aanpak om binnen de kasgeldlimiet te blijven ter goedkeuring voor wordt gelegd aan de toezichthouder.

Toelichting

Met ingang van 30 oktober 2008 is de kasgeldlimiet-kwartaalrapportage vervallen. Daarvoor in de plaats is een meldplicht gekomen bij de derde overschrijding van de kasgeldlimiet. Het nieuwe GTK is aangepast op deze wijziging.

Ontheffing van de overschrijding van de kasgeldlimiet was al mogelijk, maar in het nieuwe GTK zijn de voorwaarden om voor ontheffing in aanmerking te komen uitvoeriger uiteengezet.